

ГАРЧИГ

1.	ТӨСЛИЙН ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА	3
1.1.	Ерөнхий мэдээлэл	3
1.2.	Хүчин чадал, ажлын горим, ашиглалтын хугацаа	5
1.3.	Ил уурхайн төлөвлөлт	6
1.4.	Бутлан ангилах технологи.....	6
2.	ТӨСӨЛ ХЭРЭГЖИЖ БУЙ НУТГИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧИН, НИЙГЭМ-ЭДИЙН ЗАСГИЙН ТӨЛӨВ БАЙДЛЫН ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА	8
2.1.	Байгаль орчин, нийгэм-эдийн засгийн төлөв байдлын товч танилцуулга	8
3.	ТӨСЛИЙН ГОЛ БОЛОН БОЛЗОШГҮЙ СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙН ТОВЧ ТОДОРХОЙЛОЛТ.....	11
3.1.	Төслийн гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөллийн товч тодорхойлолт	11
4.	ТУХАЙН ЖИЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫГ ХАМГААЛАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ГОЛ ЗОРИЛТ, ХАМРАХ ХҮРЭЭ	13
5.	СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ ХАМГААЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ.....	14
6.	НӨХӨН СЭРГЭЭЛТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ	19
7.	БИОЛОГИЙН ОЛОН ЯНЗ БАЙДЛЫГ ДҮЙЦҮҮЛЭН ХАМГААЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ	20
8.	НҮҮЛГЭН ШИЛЖҮҮЛЭХ, НӨХӨН ОЛГОВОР ОЛГОХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ.....	22
9.	ТҮҮХ, СОЁЛЫН ӨВИЙГ ХАМГААЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ...	23
10.	ОСОЛ ЭРСДЭЛИЙН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ	24
11.	ХОГ, ХАЯГДЛЫН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ.....	25
12.	ОРЧНЫ ХЯНАЛТ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ХӨТӨЛБӨР.....	27
13.	ТУХАЙН ЖИЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ УДИРДЛАГА ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТЫН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ.....	28
14.	ТУХАЙН ЖИЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫГ ХАМГААЛАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТИЙГ НӨЛӨӨЛЛИЙН БҮСИЙН ОРШИН СУУГЧДАД ТАЙЛАГНАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ.....	29



ХҮСНЭГТИЙН ЖАГСААЛТ

Хүснэгт 1. Жилд ажиллах хоног	5
Хүснэгт 2. Уулын ажлын календарчилсан төлөвлөлт.....	5
Хүснэгт 3. Ил уурхайн үндсэн тоног төхөөрөмжүүд.....	6
Хүснэгт 4. Төслийн байгаль орчин, хүний эрүүл мэндэд үзүүлэх гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөлөл.....	11
Хүснэгт 5. 2023 онд хэрэгжүүлэх Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний зардал..	13
Хүснэгт 6. Төслийн сөрөг нөлөөллөөс урьдчилан сэргийлэх, арилгах, бууруулах арга хэмжээ.....	14
Хүснэгт 7. Нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөө	19
Хүснэгт 8. Биологийн олон янз байдлыг дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөө	20
Хүснэгт 9. Түүх, соёлын өвийг хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөө	23
Хүснэгт 10. Осол эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөө	24
Хүснэгт 11. Хог, хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө.....	26
Хүснэгт 12. Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр	27
Хүснэгт 13. Тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөө.....	28
Хүснэгт 14. Тухайн жилийн байгаль орчныг хамгаалах төлөвлөгөөний биелэлтийг нөлөөллийн бүсийн оршин суугчдад тайлагнах төлөвлөгөө	29

ЗУРГИЙН ЖАГСААЛТ

Зураг 1. Төслийн талбайн байршлын зураг	4
Зураг 2. Төслийн харагдах байдал	4
Зураг 3. Бутлан ангилах хэсгийн технологийн схем.....	7
Зураг 4. Бутлан ангилах хэсгийн технологийн схем.....	7



1. ТӨСЛИЙН ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА

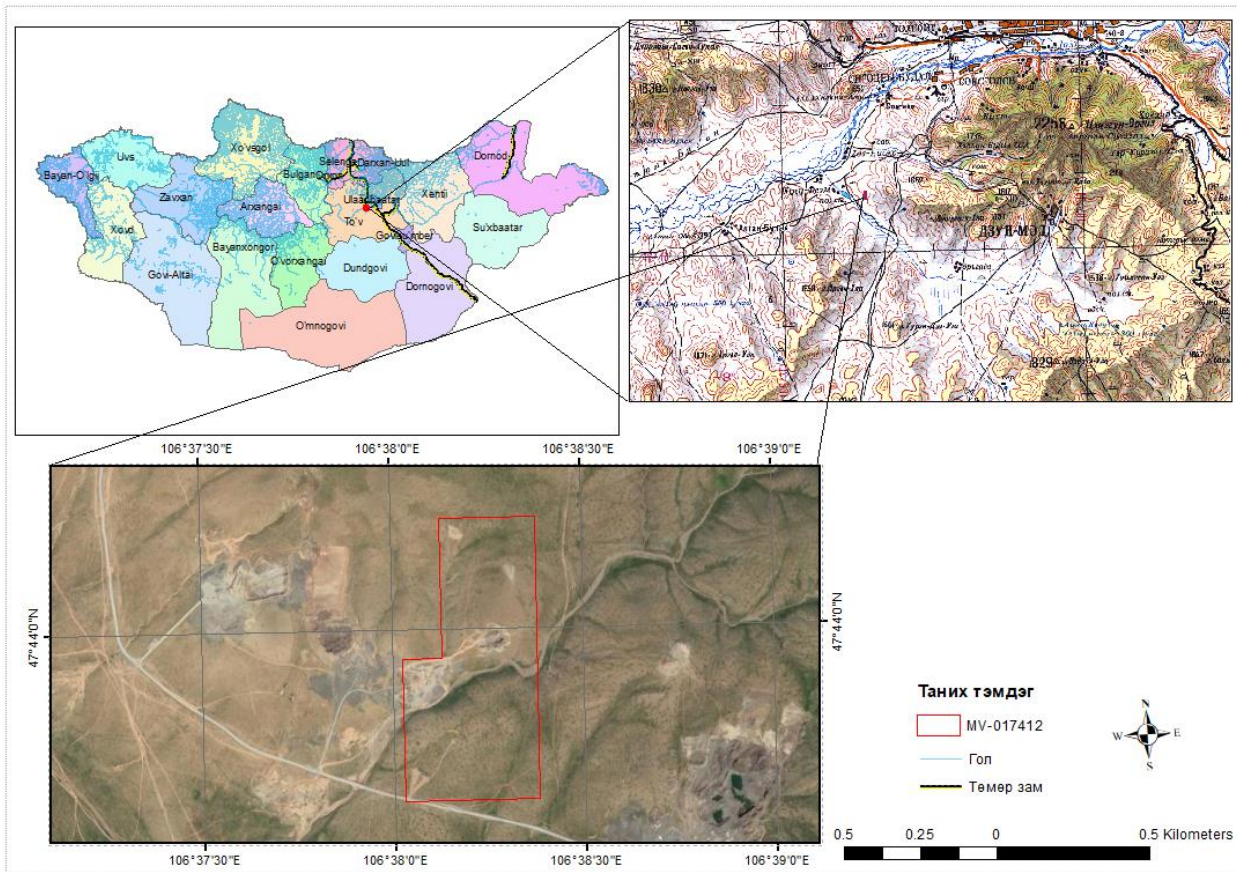
“Урал дизель” ХХК нь Төв аймгийн Алтанбулаг сумын нутагт MV-017412 тоот ашиглалтын тусгай зөвшөөрөлтэй бөгөөд Дунд бөхөг барилгын элсэн чулууны ордын нөөцийг 2013 оны 07-р сарын 03-ны өдрийн ЭБМЗ-ийн хурлын дүгнэлтээр барилгын чулууны бодит (В зэргээр) нөөцийг 175065660 м³, боломжтой С зэргээр 2692852.0 м³, В+С зэргээр 4443508.0 м³-ээр тооцсон байна.

1.1. Ерөнхий мэдээлэл

<i>Төслийн нэр:</i>	<ul style="list-style-type: none">Дунд бөхөг барилгын элсэн чулууны ордыг ил аргаар ашиглах төсөл
<i>Төсөл хэрэгжүүлэх аж ахуйн нэгж, байгууллагын нэр:</i>	<ul style="list-style-type: none">“Урал дизель” ХХК- Улсын бүртгэлийн дугаар: 9011092135- Регистрийн дугаар: 5134021
<i>Төсөл хэрэгжүүлэгчийн хаяг:</i>	<ul style="list-style-type: none">Улаанбаатар хот, Сүхбаатар, 2-р хороо, Тээвэрчдийн гудамж 14 А-78 тоотУтас: 99993002
<i>Уурхайн ашиглалтын технологи:</i>	<ul style="list-style-type: none">Барилгын чулуу олборлолтын ажлыг хөрсний үе давхаргыг хуулж тодорхой хэмжээний нөөцийг нээсэн талбайгаас экскаватор болон автосамосвалын хослол бүхий тээвэртэй ашиглалтын системээр явуулна. Олборлолтын доголын өндөр нь 5 м байна байх ба экскаватор завсрын түвшинд байрлаж ухаж ачина.Хөрс хуулалтыг экскаватороор шууд хуулан, автосамосвалд ачин тээвэрлэж гадаад болон дотоод овоолго үүсгэх ба ашиглагдсан орон зайд бульдозероор түрж дотоод овоолго үүсгэнэ. Төслийн талбайн зүүн хойно байрлах гадаад овоолго нь нийтдээ 1.2 орчим га байна. Овоолгийн өндөр нь 10м, овоолгийн хажуугийн өнцөг нь 32° байна гэж төлөвлөсөн.Газрын гадаргаас дунджаар 0.15 м орчим зузаантай нийт 9.2 мян.м³ үржил шимт хөрсийг хуулж шимт хөрсний гадаад овоолгод байршуулна. Үүнийг ашиглалтын хугацаа дууссаны дараа ордын нөхөн сэргээлтийн ажилд ашиглахаар тооцож, шимт хөрс хадгалах стандарт, норм дүрмийн дагуу хадгална.Тус уурхайд уурхайн удирдлага болон уурхайн ажилчдаас бүрдсэн нийт 23 хүн ажиллана.Дунд бөхөг нэртэй барилгын элсэн чулууны орд нь улирлын чанартай ажиллах бөгөөд жилд 4-р сараас 10-р сарын хооронд 6-н сарын хугацаатай ажиллана

Төслийн байршил

MV-017412 тоот ашиглалтын тусгай зөвшөөрөл бүхий Дайрганы орд нь 35.09 га талбайтай бөгөөд Улаанбаатар хотоос урагш 44 км, Алтанбулаг сумын төвөөс зүүн хойш 15 км Дунд бөхөг нэрт газар байрлана



Зураг 1. Төслийн талбайн байршилын зураг



Зураг 2. Төслийн харагдах байдал



1.2. Хүчин чадал, ажлын горим, ашиглалтын хугацаа

Дунд бөхөг нэртэй барилгын элсэн чулууны ордыг ил уурхайн аргаар нийт 12 жил ашиглахаар төлөвлөсөн. Олборлолтын хүчин чадалд нөлөөлөх хүчин зүйлүүд нь барилгын үйлдвэрлэлийн хэмжээ болон эрэлтийн хэмжээ юм.

Тус уурхайн хүчин чадал нь жилд дунджаар 70 мян.м³ барилгын чулуу байна. Тус орд нь улирлын чанартай ажиллах бөгөөд жилд 200 хоног ажиллана.

Хүснэгт 1. Жилд ажиллах хоног

№	Үзүүлэлт	Хэмжээс
1	Хоног дахь ээлжийн тоо	1
2	Ээлжийн үргэлжлэх хугацаа, цаг	10
3	Ээлж дэх амралт, сул зогсолтын цаг	1.3
4	Цэвэр ажиллах цаг	10
5	Баяр ёслол, цаг агаарын саатал	10
6	Жилд ажиллах хоног	200

1.2.1. Уулын ажлын календарчилсан төлөвлөлт

Дунд бөхөг барилгын элсэн чулууны ордын хувьд хучаас хөрсний хэмжээ маш бага буюу 0.5 м ба нийт ашиглалтын хугацаанд 55.17 мян.м³ хөрс хуулах юм. Үүний 9.2 мян.м³ нь шимт хөрс байх ба үлдсэн 45.936 мян.м³ нь үндсэн хучаас хөрс байна

Хүснэгт 2. Уулын ажлын календарчилсан төлөвлөлт

Ашиглалтын жилүүд	Барилгын элсэн чулуу		Хөрс		Кх
	м ³	т	м ³	м ³ /м ³	
1	70,000	186,900	5,204	0.07	
2	70,000	186,900	5,773	0.08	
3	70,000	186,900	1,767	0.03	
4	70,000	186,900	1,464	0.02	
5	70,000	186,900	1,698	0.02	
6-10	350,000	934,500	26,902	0.08	
10-12	99,166	283,842	3,128	0.03	
Нийт	799,166	2,152,842	45,936	0.06	

1.2.2. Ил уурхайн үндсэн тоног төхөөрөмжийн иж бүрдэл

Ил уурхайн үндсэн тоног төхөөрөмжийн хувьд уурхайд одоо ажиллаж байгаа хуучин тоног төхөөрөмжүүдийг авч ажиллуулахаар тооцсон. Ингэхдээ уурхайн хөрс хуулалт, барилгын чулуу олборлолтын ажилд Hyundai 2900 LC маркийн 1.3 м³ утгуурын багтаамжтай экскаватор 1 ш, хөрс болон элс тээвэрлэлтийн ажилд HOWO Sinotruck 4*2 маркийн 20 тн даацтай автосамосвал 2 ш, барилгын чулуу бутлан ангилах хэсгээс гарах хаягдлыг овоолгын нөхөн дүүргэлт болон туслах ажилд 2.8 м³ утгуурын багтаамжтай XCMG ZL-50 утгуурт ачигч 1 ш байх ба мөн ил уурхайн усалгаанд нэг машин ажиллана.

Хүснэгт 3. Ил уурхайн үндсэн тоног төхөөрөмжүүд

№	Тоног төхөөрөмжийн нэр, марк	Үзүүлэлт	Тоо ширхэг
1	Экскаватор - Hyundai 2900 LC	1.3 м.куб	1
2	Автосамосвал - HOWO Sinotruck 4*2	20 тн	3
3	Бункер	15	1
4	Чичиргээт тэжээгүүр - ZSW-3800*1100	80-150 тн/ цаг	1
5	Бутлуур - PE600x90	60-180 тн/цаг	1
6	Дунд шатны хацарт бутлуур	35-120 тн/ цаг	1
7	Чичиргээт шигшүүр -3YA1860	80-150 тн/цаг	1
8	Туузан конвейер В-500-800	70-180 тн/цаг	6
9	Утгуурт ачигч ZL-50	2.8 м.куб	1
10	Усалгааны машин	5 тн	1

1.3. Ил уурхайн төлөвлөлт

1.3.1. Ашиглалтын системийн сонголт

Ордын уул техникийн нөхцөл, элсний, давхаргын тогтоц, хөрсний зузаан зэргийг харгалзан үзэж тээвэртэй гадаад болон дотоод овоолготой ашиглалтын технологиор ашиглахаар төлөвлөсөн.

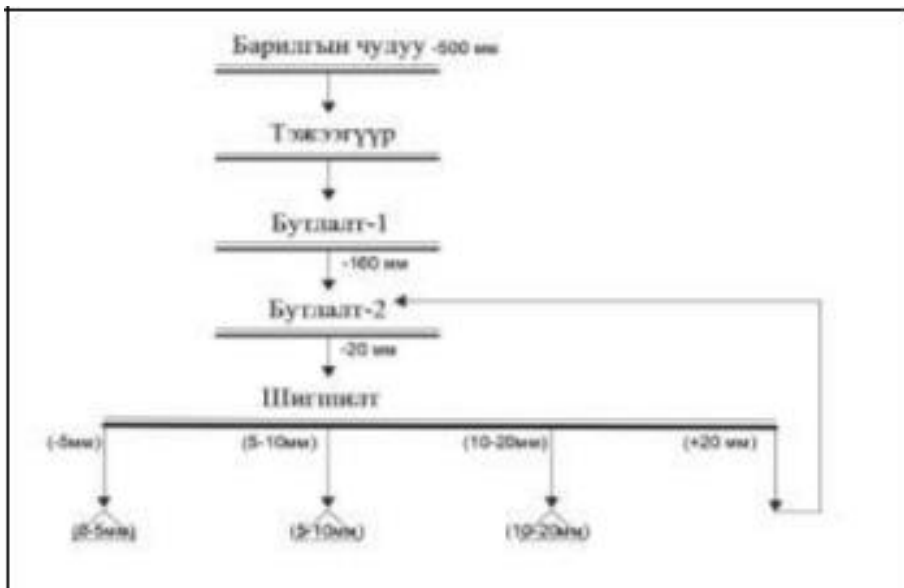
Хөрс хуулалтыг экскаватороор шууд хуулан, автосамосвалд ачин тээвэрлэж гадаад болон дотоод овоолго хураах ба утгуурт ачигчаар түрж овоолго үүсгэнэ. Харин барилгын чулууг ухаж ачин, тээвэрлэж бутлан ангилах талбайд, дайргын гадаад овоолго үүсгэнэ. Уг ордын давхарга хэлбэрийн хэвтээ уналтай тогтоц нь дотоод овоолго үүсгэх, нөхөн сэргээлтийн ажлын хэмжээг багасгах, хөрс тээвэрлэлтийн зайг богино байлгах зэрэг давуу талуудыг өгч байна

1.4. Бутлан ангилах технологи

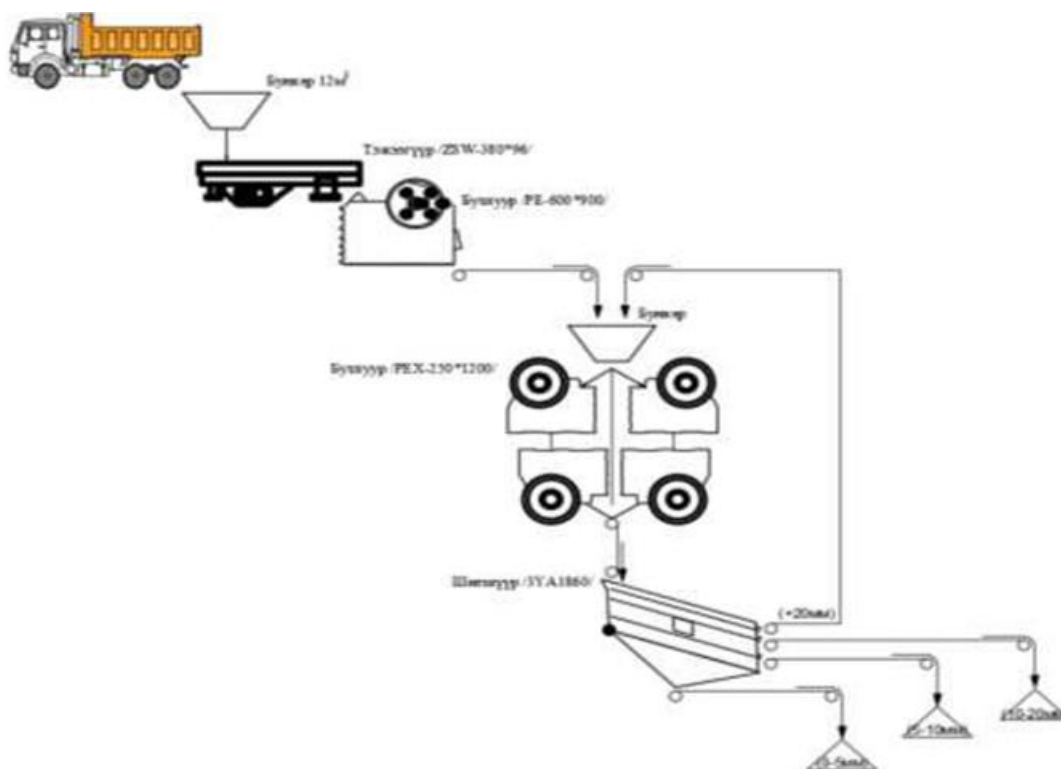
Дунд бөхөг барилгын чулууг олборлон бутлан ангилж эцсийн бүтээгдэхүүн -20+10мм, - 10+5мм, -5мм ширхэглэлтэй 3 фракцын дайрга гаргана. Дайргыг нийслэлийн барилга, зам гүүрний бүтээн байгуулалт болон бетон үйлдвэрлэхэд түүхий эд болгон ашиглана.

Стандартын шаардлага хангасан дайрга үйлдвэрлэхийн тулд бутлан ангилах технологийг оновчтой өртөг зардал багатай найдвартай ажиллагааг хангасан байх шаардлагатай. Ордын барилгын чулууны хатуулаг, эцсийн бүтээгдэхүүний ширхэглэлээс хамааруулан 2 шатны бутлалт шаардагдах нь харагдаж байна.

Дунд бөхөг нэртэй барилгын чулууны ордыг 2016 оноос хойш ашиглаж байгаа ба өрөмдлөг тэсэлгээний ажлыг гэрээт компаниар гүйцэтгүүлж байгаа бөгөөд олборлож буй уулын цулын хамгийн том ширхэглэл 500мм-ээс ихгүй байх шаардлагын дагуу тэсэлгээний ажлыг хийж гүйцэтгэж байгаа болно. Иймд дайрга бутлан ангилах цехэд өгөгдөх дайргын хамгийн том ширхэглэл 500мм байх ба дайрга бутлан ангилах цехийн технологийн сонголтыг боловсруулж, 2 шатны бутлалт бүхий доорх схемийг санал болгож байна.



Зураг 3. Бутлан ангилах хэсгийн технологийн схем



Зураг 4. Бутлан ангилах хэсгийн технологийн схем

Уурхайгаас гарах барилгын чулууг бутлан ангилж 0-5 мм, 5-10мм, 10-20мм гэсэн үндсэн 3-н фракцын бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэн тус бүс нутаг буюу Улаанбаатар хотын ойр орчимд үйл ажиллагаа явуулж буй барилгын, зам гүүрний бүтээн байгуулалтын зах зээлд нийлүүлэхээр төлөвлөсөн.



2. ТӨСӨЛ ХЭРЭГЖИЖ БУЙ НУТГИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧИН, НИЙГЭМ-ЭДИЙН ЗАСГИЙН ТӨЛӨВ БАЙДЛЫН ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА

2.1. Байгаль орчин, нийгэм-эдийн засгийн төлөв байдлын товч танилцуулга

Төв аймгийн Алтанбулаг сумын физик газарзүйн нөхцөл

Төв аймаг Алтанбулаг сум нь газар зүйн байрлалын хувьд хойд өргөргийн 49°43'-49°45', зүүн уртрагийн 106°38'-106°40'- ийн хооронд нийтдээ 5668 км² талбай бүхий нутаг дэвсгэрийг эзлэн оршино. Төв аймгийн нутаг дэвсгэр нь Монгол орны төв хэсэгт Хангайн Хэнтийн уулархаг нутгийн завсар Туул голын сав газар бэсрэг болон нам уулууд тэдгээрийн хоорондох өргөн нарийн уудам хөндий бүхий далайн түвшнээс дээш 700-1500 м өндөрт өргөгдсөн харьцангуй нам дор газар байрладаг.

Алтанбулаг сумын газрын гадаргыг авч үзвэл ерөнхийдөө уул ухаа гүвээ толгод, тэдгээрийн хоорондох тэвш маягийн хөндий тал зонхилсон тал хээрийн бүсэд хамаарагдана. Алтанбулаг сум нь гадаргуугийн д.т.д 1290-1310 м өндөржилт бүхий бүс нутгийн хүрээнд багтана.

Усан сүлжээ: Монгол орны усны сав газрын ангиллаар Хойд мөсөн далайн ай сав газарт хамаарах бөгөөд Туул голын сав газарт багтана.

Туул гол нь 6 дугаар эрэмбийн гол. Хан Хэнтий нурууны Бага Хэнтий сарьдгийн өврийн салбар уулсаас эх авах Номин гол, Шороотын даваа (1918 м)-ны өвөр, Шар булгийн сарьдаг (2542 м)-ийн салбар уулсаас эх авах Шороотын давааны өврийн голын бэлчрээс Туул хэмээн нэрлэгдэнэ. Голын ус хурах талбай 48868.4 км², урт нь 871 км, хэвгий 0.0021. Голдрилын дундаж өндөр 1160 м, ус хагалбарын шугамын урт 2055.6 км, түүний дундаж өндөр 1719.0 м, голын сүлжээний нягт бага 0.16 км/км², ус хураах талбайн дундаж өндөр 1300.0 м, хөндийн гүн дунджаар 559.0 м, ус хураах талбайн дундаж өргөн 56.1 км, сав газрын суналын зэрэг хамгийн их 16.5, ус хагалбарын шугамын тахиршлын зэрэг 2.6, хажуугийн хэрчигдэл бага 0.58, Хортгор-Страхлерийн хуулиар голын тоо, урт, ус хурах талбайн харьцаа 4.2, 3.05, 5.572 тус тус байна. Энэ голын савд 1 дүгээр эрэмбийн сайр-горхи 1226, тэдгээрийн дундаж урт 2.3 км, ус хурах дундаж талбай 6.3 км², 2 дугаар эрэмбийн горхи 320, 3 дугаар эрэмбийн гол 64, 4 дүгээр эрэмбийн гол 14, 5 дугаар эрэмбийн гол 4 байна. Хэнтий нурууны салбар уулсаас эх авах Галттай, Хийдийн гол, Хаг, Хонгор, Зүүн ба Баруун Баян, Заан, Тэрэлж, Хөлийн гол, Улиастай, Сэлбэ, Харбух зэрэг гол, горхи Туул голд цутгана.

Туул голын хөндий Улаанбаатар хотоос доош тавиурч урсцын алдагдал нэмэгдэнэ. Туул голын олон жилийн өнгөрөлт Улаанбаатар хот орчимд 25.6, Сонгинод 25.8, Өндөрширээтэд 24.1 м³/с байна. Голын өргөн дунджаар 35-75 м, гүн 0.8-3,5 м, урсгалын хурд 0.50-1.50 м/с байна.(Даваа., 2015).

Цаг агаар, уур амьсгал: Төслийн талбай нь Улаанбаатар хотын Хан-Уул дүүргийн нутаг дэвсгэртэй залгаа байрладаг. Улаанбаатар хот нь Хэнтийн уулсын баруун өмнөд шувтрах үзүүрт Богд уулын ард, Туул голын өргөргийн дагуу чиглэсэн хөндийд оршино. Туулын дэнж хотын зүүн хэсэгт нарийн 2.5-3.0 км орчим өргөн, баруун тийш болох тутам өргөсөн хотын намсана. Богдхан уулын үнэмлэхүй өндөр 2026-2093 м, харьцангуй өндөр нь 600-800 м орчим. Хотын гадарга болох голын хөндий, дэнж ерөнхийдөө тэгшивтэр барилга барихад тохиромжтой боловч мөнхийн болон улирлын цэвдэг нэлээд тархсан байдаг.

Байгалийн эрс тэс уур амьсгалтай, жилийн 4 улирлын ялгаа ихтэй, агаарын температурын хэлбэлзэл их, хур тунадасны хэмжээ, чийг багатай цаг агаарын нөхцөлтэй. Тус аймаг нь уур амьсгалын мужлалын хувьд ширүүвтэр өвөлтэй, дулаан зунтай, чийгээр дутмаг мужид багтана (www.tuv.tsag-agaar.gov.mn).

Хөрсөн бүрхэвч: Төслийн талбайн район нь Монгол орны хөрс-газарзүйн мужлалаар Хангайн их мужийн Хэнтийн муж, Хэнтийн төвийн тойрогт хамаарагдана (ШУА, Газарзүйн хүрээлэн, 2009). Хээрийн судалгаа болон лабораторийн шинжилгээний үр дүнг үндэслэн төслийн талбайд бүхэлдээ ердийн хар хүрэн, сайр чулуурхаг хар хүрэн хөрс тархсан байна.

Ургамлан нөмрөг: Монгол орны ургамал-газар зүйн мужлалаар Евро-Азийн шилмүүст ойн мужийн, өвөр байгалийн уулын тайгын хошууны Төв Хэнтийн уулын тайгын тойрогт, харин Н.Өлзийхутагийн Ургамал газарзүйн тойргоор авч үзвэл Хэнтийн уулын тайгын тойрогт хамаарагдана. Энд алаг өвс-бутлаг үетэн, алаг өвст хээрийн, алаг өвс-улалж-биелэг өвс-үетэнт, хялгана-хиаг-алаг өвст бүлгэмдэл зонхилох бөгөөд *Stipa krylovii*, *Cleistogenes squarrosa*, *Agropyron cristatum*, *Carix duriuscula*, *Iris sibirica*, *Salix abscondina*, *S.brachypoda* зэрэг олон зүйлийн ургамлан нөмрөгтэй бүс нутагт багтдаг.

Амьтны аймаг: Эрс тэс уур амьсгалтай Монгол оронд өөр хоорондоо ялгаатай олон янзын экосистемд дасан зохицсон 128 зүйл хөхтөн амьтан, 476 зүйл шувуу, 16 зүйл мөлхөгч, 6 зүйл хоёр нутагтан, 74 зүйл загас, 13 мянга орчим зүйлийн шавж бүртгэгдээд байна. Амьтны тухай хуулиар 28 зүйл амьтан “нэн ховор”, Засгийн газрын 2012 оны 07 дугаар тогтоолоор 76 зүйл амьтан “ховор” амьтны жагсаалтад бүртгэгдээд байна. Амьтны амьдрах орчинд учруулж байгаа дарамт, ашиглалтын улмаас хөхтөн амьтдын зүйлийн 16% нь бүс нутгийн хэмжээнд устах аюултай, 2% нь устаж байгаа, 11% нь устаж болзошгүй, 3% нь эмзэг буюу байгальд устах эрсдэл өндөр, шувуудын зүйлийн 4% нь тоо толгой буурсан, нэн ховор, ховор ургамлын зүйлийн 11% нь устаж байгаа, 26% нь устаж болзошгүй, 37% нь эмзэг буюу байгальд устах эрсдэл өндөр, 15% нь ховордож болзошгүй байна.

Хүн ам, эдийн засаг, зам харилцаа: Төв аймгийн Алтанбулаг сум нь нийслэл Улаанбаатар хотоос баруун тийш 52 км, аймгийн төвөөс 48 км зайтай Туул голын хөвөөнд оршдог тус аймгийн Зуунмод, Сэргэлэн, Баян-Өнжүүл, Өндөр-ширээт, Баянхангай, Аргалант сумууд болон Улаанбаатар хотын Сонгинохайрхан, Хан-Уул дүүргүүдтэй хиллэн 566.866 мянган га нутаг дэвсгэртэй. Сумын нутгаар Туул гол 100 гаруй км урсан өнгөрдөг, голын хойд талын нутаг ой хээр, хээрийн бүсийн хосолмол, урд тал нь хээрийн бүсэд хамрагдах цогцолсон өвөрмөц тогтоцтой бөгөөд сумын нутагт 450 гаруй зүйлийн гуурст ургамал, үүний дотор 40-өөд зүйлийн эмийн ургамал ургадаг. Мөн тахь, халиун буга, аргаль, бор гөрөөс, зэрлэг гахай, цагаан зээр, шилүүс, чоно зэрэг 46 зүйлийн хөхтөн амьтан, цэн тогоруу, тоодог, өрөвтас, тас, алаг тоншуул зэрэг 161 зүйлийн жигүүртэн тул, гутаарь, алгана, цулбуурт, зэвэг зэрэг 10-аад төрийн загас байдаг. Сумын нутаг эртний түүхийн дурсгалт зүйлс болох Түрэгийн үеийн тахил шүтээн болох 4-7 зууны үед хамаарагдах өнгөтийн хөшөө дурсгал нь Монголдоо төдийгүй Төв Ази дахь хамгийн олон хүн чулуутай цогцолбор юм. Үүнээс гадна Буган хөшөө 10-аад хэсэг газар 140 гаруй дөрвөлжин булш, 20-иод томоохон хиргисүүр байдаг.

Алтанбулаг сум нь 4 багтай, 812 өрх, 3044 хүн ам, 132251 толгой малтай. Төсвийн 5 байгууллагад 73 төрийн албан хаагчид төрийн үйлчилгээг иргэдэд хүргэж ажиллаж байна. Сумын нутагт зэвсэгт хүчний химийн тусгай 119-р анги, зэвсэгт хүчний сургалын нэгдсэн төв

зэрэг цэргийн ангиуд үйл ажиллагаа явуулдаг. Жилдээ мал аж, ахуйгаас 1200 сая төгрөгийн ДНБ үйлдвэрлэж байна. Үүнд нутгийн үүлдрийн сайжруулсан малыг голчлон үржүүлж байгаа бөгөөд үүний дотор мах өөхний чиглэлийн “Алтанбулаг” хонь мөн сүүний болон махны чиглэлийн үхрийн, гахайн фермер, голланд технологиор үйлдвэрлэсэн бяслаг, сүлжмэл гараг бүс, эсгий ширмэл бүтээгдэхүүн зэрэг байна.



3. ТӨСЛИЙН ГОЛ БОЛОН БОЛЗОШГҮЙ СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙН ТОВЧ ТОДОРХОЙЛОЛТ

3.1.Төслийн гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөллийн товч тодорхойлолт

Дунд бөхөг нэртэй барилгын элсэн чулууны ордыг ил аргаар ашиглах төслийн явцад байгаль орчинд үзүүлэх нөлөөллийг тодорхойлж, тэдгээрийг бууруулах, арилгах ажлын төлөвлөгөөг боловсруулах зорилгоор НҮБ-ын Ази Номхон далайн орнуудын нийгэм эдийн засгийн комиссын болон Азийн хөгжлийн банк, Дэлхийн банкнаас гаргасан байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээний заавар, гарын авлагыг ашиглан магадлан жагсаах аргаар голлох нөлөөллүүдийг тогтоож үнэлгээг гарган хүснэгтэд харуулав.

Хүснэгт 4. Төслийн байгаль орчин, хүний эрүүл мэндэд үзүүлэх гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөлөл

Нөлөөлөгч	Хэлбэр		Хугацаа		Чиглэл			Эрчим		
	Шууд	Шууд бус	Богино хугацааны	Урт хугацааны	Буцаж нөлөөлөх	Буцалтгүй	Өөрөө	Хүчтэй	Дунд зэрэг	Бага зэрэг
Нөлөөлөлд өртөгч										
1.Байгаль, экосистемийн өөрчлөлт										
Агаарын чанар	Х		х				х		х	
Хөрсөн бүрхэвчийн эвдрэл, бохирдол	Х			х		х		х		
Чимээ шуугиан (физик нөлөөлөл)		х	х				х			х
Хүн амд мэдэрхүйн тааламжгүй нөлөөлөл	х		х				х			х
Гадаргын усны чанарын өөрчлөлт	х			х				х		
Газрын доорх усны чанарын өөрчлөлт	х			х				х		
Ургамлын бүтцийн өөрчлөлт	х			х		х			х	
Геологийн тогтоцын өөрчлөлт		х		х						х
Зэрлэг амьтдын орон зай		х	х				х			х
2.Байгалийн нөөц ашиглалт										
Газрын гадаргын нөөц ашиглалт	х		х				х			х
Бэлчээрийн байдал		х	х				х			х
Гадаргын усны урсацын өөрчлөлт, ашиглалт	х			х				х		
Газрын доорх усны нөөц, горим	х			х				х		
3.Байгалийн өнгө төрх, түүх соёлын дурсгалт зүйл, археологи, палентлогийн олдвор										
Байгалийн үзэсгэлэнт өнгө төрх өөрчлөгдөх	х			х		х		х		
Ландшафтын хэлбэр өнгө төрх өөрчлөгдөх	х		х			х			х	
Тусгай хамгаалалттай газар нутаг өөрчлөгдөх		х								
Түүх соёлын дурсгалт зүйлд нөлөөлөх		х								х
Археологи, палентлогийн олдворт нөлөөлөх		х								х
4.Эдийн засаг, нийгмийн нөлөө										
Орон нутаг, иргэдийн орлого нэмэгдэхэд	х								х	
Ажлын байр нэмэгдэхэд	х					х			х	
Ядуурлыг бууруулах дэмжлэг болох	х									х
5.Бусад нөлөөлөл										
Уурхайн талбайн ойролцоох ой мод, бусад сөөг ургамлууд уурхайн үйл ажиллагаанд өртөх, устгах	х			х		х		х		
Эвдэгдсэн газрыг нөхөн сэргээх	х			х			х	х		
Галын аюулгүй байдал алдагдах	х					х				х
Нийт	18	7	7	10	3	4	7	8	5	10

Шууд нөлөөлөл: Тус Дунд бөхөг нэртэй барилгын элсэн чулууны ордыг ил аргаар ашиглах төслийн үйл ажиллагаанаас шууд үзүүлэх нөлөөлөл нь агаарын чанар, хөрсөн бүрхэвчийн эвдрэл, ургамлын бүтцийн өөрчлөлт, гадаргын болон газрын доорх усны чанар, нөөцийн өөрчлөлт, ландшафтын хэлбэр өнгө төрх өөрчлөгдөх гэх мэт экосистемийн сөрөг өөрчлөлт гарахаар байна. Харин эерэг нөлөөллийн хувьд орон нутгийн иргэдийн орлого, ажлын байр, нэмэгдэх зэрэг ядуурлыг бууруулахад дэмжлэг болох эерэг шууд нөлөөллийг үзүүлэхээр байна. Мөн хууль бус аль олборлогчдын нөлөөгөөр эвдэгдсэн байгаа газрыг нөхөн сэргээх эерэг нөлөөлөл харагдаж байна.

Шууд бус нөлөөлөл: Төслийн дам нөлөөлөл нь зэрлэг амьтдын орон зай, түүх соёл, геологийн тогтоц өөрчлөгдөх мөн шатах тослох материал (уурхайн үйл ажиллагаа болон тээврийн хэрэгслээс үүдэх) асгаран хөрсийг бохирдуулснаар хөрсний усыг бохирдуулан, саармагжуулаагүйн улмаас гүний усанд нөлөөлөл үзүүлж болзошгүй юм.

Богино хугацааны нөлөөлөл: Төслийн хэрэгжих хугацаанд ургамлан нөмрөг, талхагдал, агаарын чанар зэрэг үзүүлэх нөлөөлөл байгаа боловч эдгээр нь урт хугацааг хамрахгүй, зөвхөн тухайн үед үзүүлэх нөлөөлөл байна. Тухайлбал газар шорооны ажил, уурхайн ачилт буулгалт, барилгын хүнд техникийн ажлын үед бий болох дуу чимээ ба тоосжилт үүсэх, хог хаягдлыг түр хадгалах, хүний хөл хөдөлгөөний явцад байгаль орчны бүрэлдэхүүн хэсгүүдэд үзүүлэх нөлөөлөл нь богино хугацаанд үргэлжлээд дуусна.

Урт хугацааны нөлөөлөл: Уурхайн үйл ажиллагаанаас үүсэх экосистемийн өөрчлөлт буцан сэргэх, сөрөг нөлөөлөл арилах хүртэл тодорхой хэмжээний хугацаа зарцуулах учир урт хугацааны нөлөөлөлд багтаж байна.

Буцаж нөлөөлөх: Төслийн үйл ажиллагаанаас байгаль орчинд буцаж нөлөөлөх нөлөөлөл нь бага байна. Төслийн явцад тээврийн хэрэгслийн хөдөлгөөний нөлөөгөөр хөрсөн бүрхэвч механик эвдрэлд орох, ургамлан нөмрөг талхлагдах, төслийн талбай орчмын бут сөөг устахаар байгаа боловч нөлөөлөлд өртсөн хэсгийг тухай бүрд нь нөхөн сэргээх, дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээг авч үйл ажиллагааны туршид хариуцлагатай, зохион байгуулалттай ажиллавал хөрс, ургамлан нөмрөг нөхөн сэргэх, хэвийн төлөв байдалдаа шилжих боломжтой бөгөөд эдгээрийг анхаарах хэрэгтэй юм.

Өөрөө зохицуулагдах: Төслийн үйл ажиллагаанаас агаарын чанарт үзүүлэх нөлөөлөл нь тархах хүрээ хомс, нөлөөллийн хэмжээ бага, эрчим нь сул, салхиар зөөгдөн замхрах шинж чанартай тул өөрөө зохицуулагдах гэж авч үзлээ.

Бага зэргийн нөлөөлөл: Энэхүү төслийн үйл ажиллагааны явцад тээврийн хэрэгслүүд тодорхой маршрутын дагуу зорчсоноор хөрсөн бүрхэвч механик элэгдэлд өртөх, агаарын чанар сөргөөр нөлөөлөх гэх нөлөөллүүд байгаль орчинд бага зэргийн нөлөөллийг үзүүлнэ.

Нөлөөллийн эрч хүч: Дээрх хүснэгтээс үзэхэд бараг бүх нөлөөлөл нь бага эрчтэй болохоор байна. Гэвч хөдөлмөр аюулгүй байдал алдагдах, гэнэтийн осол буюу үйл ажиллагааны явцад эрч хүч нь нэмэгдэх магадлалтай байхыг байнга санаж үйл ажиллагаа явуулах хэрэгтэй.



4. ТУХАЙН ЖИЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫГ ХАМГААЛАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ГОЛ ЗОРИЛТ, ХАМРАХ ХҮРЭЭ

Зорилго: Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө (БОМТ)-ний гол зорилго нь төслийн үйл ажиллагаанаас байгаль орчин, хүний эрүүл мэндэд үзүүлж болзошгүй сөрөг нөлөөллөөс урьдчилан сэргийлэх, сөрөг нөлөөллийг бууруулах, арилгах хэмжээг төлөвлөхөд оршино. Ингэхдээ тухайн арга хэмжээ бүрийг төсөл хэрэгжүүлэгч нь хэрэгжүүлж чадахуйц, бодитойгоор төлөвлөх нь чухал.

Гол зорилтууд:

- Байгаль орчны бүрэлдэхүүн хэсгүүд болон хүний эрүүл мэнд, нийгэм эдийн засагт үзүүлэх сөрөг нөлөөлөл, эрсдэлээс урьдчилан сэргийлэх, сөрөг нөлөөллийг бууруулахад зайлшгүй хэрэгжүүлэх арга хэмжээг төлөвлөх;
- Төслийн үйл ажиллагаанаас агаар, хөрс, усан орчин болон ажлын байрны нөхцөлд хэрхэн нөлөөлж байгаа талаар хяналт шинжилгээ явуулах арга хэмжээг төлөвлөх;

Хүснэгт 5. 2023 онд хэрэгжүүлэх Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний зардал

№	Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө		Нийт зардал (мян төг)
1	Байгаль орчныг хамгаалах төлөвлөгөө	Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө	Үйл ажиллагааны зардал
2		Осол эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөө	
3		Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө	
4		Удирдлага зохион байгуулалтын авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөө	
5	Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр	Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр	1298.0
6	Нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөө		4320.0
7	Биологийн олон янз байдлыг дүйцүүлэн хамгаалах төлөвлөгөөний зардал		Үйл ажиллагааны зардал
8	Нүүлгэн шилжүүлэх нөхөн олговор олгох төлөвлөгөө		-
9	Түүх соёлын өвийг хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөө		-
10	Тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөө		-
11	Тухайн жилийн байгаль орчныг хамгаалах төлөвлөгөөний биелэлтийг нөлөөллийн бүсийн оршин суугчдад тайлагнах төлөвлөгөө		-
Нийт зардал			5 618.0

5. СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ ХАМГААЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Төслийн үйл ажиллагаанаас үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах, арилгах, түүнээс урьдчилан сэргийлэх үүднээс дараах арга хэмжээг бид хэрэгжүүлнэ.

Хүснэгт 6. Төслийн сөрөг нөлөөллөөс урьдчилан сэргийлэх, арилгах, бууруулах арга хэмжээ

№	Гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийг хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Нэгжийн зардал мян.төг	Тоо хэмжээ	Нийт зардал, мян.төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа, давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
1	2	3	4	5	6	7	8	9	
Агаарын чанар									
1	Уурхайн олборлолт болон тээврийн хэрэгслүүдийн үйл ажиллагааны улмаас гарч болох тоосжилтын эх үүсвэрүүд: - Уурхайн үйл ажиллагаанд ашиглаж буй тээврийн хөдөлгөөн, Тээвэрлэлтэд явж буй машинуудаас ялгарах хорт бодисуудаар орчны агаар бохирдох -Тэсэлгээний ажлын үед үүсэх тоосжилт	Чулуу ачилтын талбай, хөрс чулуулгийн овоолго, тээвэрлэлтийн зам зэрэг хөдөлгөөн ихтэй газруудад салхи ихтэй дулаан үед агаарт болон зам дагуу ус шүрших замаар тоосролтыг бууруулах арга хэмжээ авах, цаашид зам талбайн гадаргад хлорт кальцийн уусмал цацаж тодорхой үе үүсгэх, хайрга, битуман хучилт хийх эсвэл полимер материалын дэвсгэр дэвсэж үйл ажиллагаа явуулах	Уурхайн зам	м ³	Үйл ажиллагааны зардал			2023 он	“Агаарын тухай”, “Агаарын бохирдлын тухай төлбөрийн тухай” хууль MNS 0017-2-3-16:1998 (суурьшлын хэсгүүдэд) MNS 4585:2016 Агаарын чанар. Техникийн ерөнхий шаардлага.
		Тоос шороо их босгодог ажилд байгалийн болон зориудаар хийсэн салхины чиглэл өөрчлөх, хурд сааруулах байгууламж, хаалтуудыг ашиглах	Уурхайн зам	м ³	Үйл ажиллагааны зардал			2023 он	

№	Гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийг хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Нэгжийн зардал мян.төг	Тоо хэмжээ	Нийт зардал, мян.төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа, давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
		Овоолгыг салхи ихтэй үед услах арга хэмжээ авах, тэдгээрийн гадаргууг ургамалжуулах	Уурхайн зам	м ³	Үйл ажиллагааны зардал			2023 он	
		Чулуу тээвэрлэх машинуудыг тэвшний бүтээлгээр хангаж, ашиглалтад нь хяналт тавих, хурдыг хязгаарлах	Төсөлд ашиглах машин механизм	ширхэг	Үйл ажиллагааны зардал			2023 он	
2	Уурхайн олборлолт болон тээврийн хэрэгслүүдийн үйл ажиллагааны улмаас гарч болох тоосжилтын эх үүсвэрүүд: - Уурхайн үйл ажиллагаанд ашиглаж буй тээврийн хөдөлгөөн, Тээвэрлэлтэд явж буй машинуудаас ялгарах хорт бодисуудаар орчны агаар бохирдох - Чулуу бутлах ажлын үед үүсэх тоосжилт	Ажлын байрны температур, чийглэг, гэрэлтүүлэг, шуугиан, агаарын чанар найрлага, цацрагийн хэмжээ зэргийг тодорхойлж дүгнэлт өгч сөрөг нөлөөллийг бууруулах технологийн арга хэмжээ авч хэрэгжүүлэх.	Төслийн талбайд	удаа	Үйл ажиллагааны зардал			2023 он	“Агаарын тухай”, “Агаарын бохирдлын тухай төлбөрийн тухай” хууль MNS 0017-2-3-16:1998 (суурьшлын хэсгүүдэд) MNS 4585:2016 Агаарын чанар. Техникийн ерөнхий шаардлага.
		Чулууг бутлах цех рүү буулгахдаа автомашины хурдыг тохируулах аль болох бага байлгах.	Төслийн талбайд		Үйл ажиллагааны зардал			2023 он	
		Машин механизмуудын графикийн дагуу засвар үйлчилгээ явуулж, сайн чанарын шүүлтүүр,	Машин механизм		Үйл ажиллагааны зардал			2023 он	

№	Гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийг хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Нэгжийн зардал мян.төг	Тоо хэмжээ	Нийт зардал, мян.төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа, давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
		түлш шатахуун ашиглах.							
		Гоожсон тос масло, түлшийг цэвэрлэх материалын нөөцтэй байх	Машин механизм		Үйл ажиллагааны зардал			2023 он	
Нийт							0.0		
Гадаргын ба газрын доорх усны нөөц									
3	Гүний усыг ашигласнаар усны нөөц хомсдох, усны бохирдол, шатах тослох материалыг алдсанаар газрын доорх ус бохирдох, газар доорх устай холбогдон ургадаг ургамалжилтад сөргөөр нөлөөлж болзошгүй.	Унд, ахуйн хэрэглээний усанд тогтмол шинжилгээ хийлгэж байх	Гүний худаг	-	Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрт тусгагдсан			2023 он	MNS 0900: 2018 Хүрээлэн буй орчин. Эрүүл мэндийг хамгаалах. Аюулгүй байдал. Ундны ус.
4		Усалгаа болон ахуйн усны хэрэглээг тооцох	Гүний худаг	-	Үйл ажиллагааны зардал			2023 он	Эрүүл ахуйн шаардлага, чанар, аюулгүй байдлын үнэлгээ
		Ус ашиглалтын гэрээ байгуулах, ус ашигласны төлбөр төлөх	Гүний худаг			Үйл ажиллагааны зардал			2023 он
							-	-	
Хөрсөн бүрхэвч									
5	Хөрсний бүтцэд гарсан өөрчлөлт Хөрс хатуу, шингэн хог хаягдлаар бохирдох	Уурхайн орчны замыг стандартын дагуу тавих, тэмдэгжүүлэх ажил хийх, олон салаа зам гаргахаас сэргийлэх		м ³	Үйл ажиллагааны зардал			2023 он	Газрын тухай хууль MNS 5916:2008 “Газар шорооны ажлын үеийн үржил шимт хөрсний хуулалт, хадгалалт”

№	Гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийг хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Нэгжийн зардал мян.төг	Тоо хэмжээ	Нийт зардал, мян.төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа, давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
6		Шимт хөрсний овоолго хийх хадгалах		га	Үйл ажиллагааны зардал			2023 он	MNS 5917:2008 “Уул уурхайн үйлдвэрийн үйл ажиллагаагаар эвдэрсэн газрын нөхөн сэргээлт” стандартууд
		Хөрсний овоолго болон шимт хөрсний овоолгыг төлөвлөгөөний дагуу цэгцтэй хураах		га	Үйл ажиллагааны зардал			2023 он	
Нийт							-		
Газрын хэвлий									
7	Газрыг үр ашиггүй, зохисгүй ашигласнаар газрын шим тэжээл буурах	Төлөвлөгөөнд тусгаагүй газар талбайд нөлөөлөл учруулахгүй байхаар уулын ажлын төлөвлөгөөний дагуу үйл ажиллагаагаа хянаж явуулах.	Төслийн талбайд	га	Үйл ажиллагааны зардал			2023	2024 Газрын тухай хууль “Газрын тухай” хууль “Байгаль орчныг хамгаалах тухай” хуул:
8		Уурхайн орчныг тэмдэгжүүлэх, хил хязгаар тогтоох	Төслийн талбайд	га	Үйл ажиллагааны зардал			2023 он	“Газрын хэвлийн тухай
Нийт									
Ургамлан нөмрөг									
9	Уурхайн нөлөөллөөс болж ургамлан бүрхэвч доройтох, хомсдох, устаж үгүй болох цаашид бэлчээрийн доройтолд орох	Уурхайн зөвшөөрлийн талбай болон түүний ойр орчмын талбайн ашиглалтыг бэлчээр эдэлбэрийг хэвийн хадгалахад сум багийн удирдлагуудтай хамтран ажиллах	Уурхай орчим		Үйл ажиллагааны зардал			2023 он	Байгалийн ургамлын тухай хууль MNS5918:2023 эвдэрсэн газрыг ургамалжуулах,
10		Хөрсний нөхөн сэргээлт хийж дууссан талбайн хэсгүүдийг ургамалжуулахад	Төслийн талбайд	M ²	Үйл ажиллагааны зардал			2023 он	MNS6258:2011 суулгацын нүхийг бэлтгэх, суулгах

№	Гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийг хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Нэгжийн зардал мян.төг	Тоо хэмжээ	Нийт зардал, мян.төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа, давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
		зориулж үр суулгацыг туршиж бэлтгэсэн байх							
11		Хөрсний шинж чанар, хөрсний усны түвшинг харгалзан үзэж суулгац, олон наст ургамлын үр цацах замаар ургамалжуулна. Энд үр цацсан нөхцөлд хийсэхээс хамгаалах арга хэмжээг авсан байх.	Төслийн талбайд	M ²	Үйл ажиллагааны зардал			2023 он	
12		Төсөл хэрэгжүүлэгчийн үйл ажиллагаа эхлэхээс өмнө эвдэрсэн газар болон хайгуулаар эвдэрсэн талбайнуудад хөрс ургамлын нөхөн сэргээлт явуулна. Нөхөн сэргээлтийн мэргэжлийн хүмүүсийн оролцоотой, тэдний заавар зөвлөмжөөр гүйцэтгэнэ	Төслийн талбайд	M ²	Үйл ажиллагааны зардал			2023 он	
Нийт дүн							-		

6. НӨХӨН СЭРГЭЭЛТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Уурхайн хэмжээнд техникийн нөхөн сэргээлт 1.1. га талбайд хийгдэнэ. Техникийн нөхөн сэргээлт хийсэн талбайд биологийн нөхөн сэргээлт хийх бөгөөд техникийн нөхөн сэргээлт хийсэн талбайд шимт хөрс бэлдэж, талбайн хөрсний үржил шимийг сайжруулах зорилгоор олон наст ургамал тарих ажил хийгдэнэ. Нийт нөхөн сэргээлтийн ажилд 4,532,000.0 төгрөг зарцуулна.

Хүснэгт 7. Нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөө

№	Нөхөн сэргээлтийн зорилт	Нөхөн сэргээлтийн арга хэмжээ	Хэмжих нэгж	Тоо хэмжээ	Нэгжийн зардал мян.төг	Нийт зардал мян.төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
1	2	3	4	5	6	7	8	
1	Техникийн нөхөн сэргээлт	Олборлолтын явцад хаягдал бүтээгдэхүүн буюу бохир дайргаар нөхөн дүүргэж тэгшилж шимт хөрсөөр хучих	га	1.1	1000.0	1100.0	2023 он	Эвдэрсэн газрын нөхөн сэргээлт. Нэр томьёо, тодорхойлолт MNS 5914 : 2008 Газар шорооны ажлын үед үржил шимт хөрс хуулалт, хадгалалт MNS 5916 : 2008
2	Биологийн нөхөн сэргээлт	Техникийн нөхөн сэргээлт хийсэн талбайд биологийн нөхөн сэргээлт хийх /тарималжуулах нийт талбай 11000 м2 /.	га	1.1	3120.0	3,432.0	2023 он	Эвдэрсэн газрыг ургамалжуулах. Техникийн ерөнхий шаардлага MNS 5918 : 2023 MNS6258:2011 суулгацны нүхийг бэлтгэх, суулгах
Нийт дун					4120.0	4532.0		

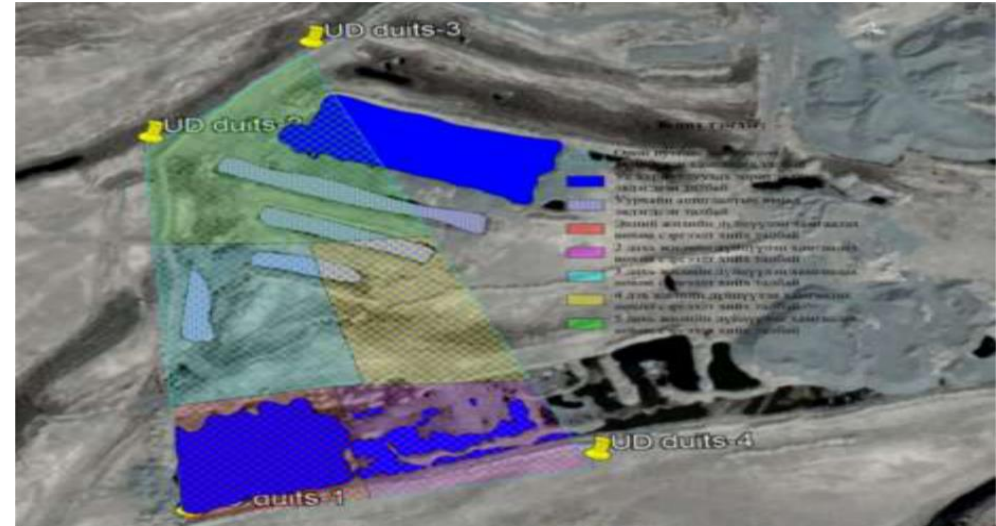
7. БИОЛОГИЙН ОЛОН ЯНЗ БАЙДЛЫГ ДҮЙЦҮҮЛЭН ХАМГААЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

“Биологийн олон янз байдлыг дүйцүүлэн хамгаалах” гэдэг нь төслийн үйл ажиллагаанд өртөгдөн унаган төрх, хэв шинж, амьдрах орчноо алдсан биологийн олон янз байдлыг өөр газарт нөхөн хамгаалах арга хэмжээг хэлнэ.

Урал дизель ХХК-ийн Төв аймгийн Алтанбулаг сумын нутагт хэрэгжих Дунд бөхөг нэртэй барилгын элсэн чулууны орд ашиглах төслийн дүйцүүлэн хамгаалах үйл ажиллагааг төслийн ойр орчимд уул уурхайн үйл ажиллагааны улмаас эвдрэлд өртсөн 0.8 га газарт орон нутгаас санал авч техникийн болон биологийн нөхөн сэргээлт хийнэ үзэж БОННУ тайланд тусгасан байна.

Хүснэгт 8. Биологийн олон янз байдлыг дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөө

№	Дүйцүүлэн хамгаалах зорилт	Хамгаалах арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар, хэмжээ	Тоо хэмжээ	Нэгжийн зардал, төг	Нийт зардал, мян төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
	1	2	3	4	5	6	7	8
1	Нөлөөлөлд өртсөн газарт техникийн болон биологийн нөхөн сэргээлт хийх	Уул уурхайн үйл ажиллагааны улмаас эвдрэлд өртсөн 0.8 га газарт техникийн болон биологийн нөхөн сэргээлт хийнэ	Нөлөөллийн бүсэд	0,8	Үйл ажиллагааны зардал		2023 он	MNS 5917: 2008 Байгаль орчин. Уул уурхайн үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагаагаар эвдэрсэн газрын нөхөн сэргээлт. Техникийн ерөнхий шаардлага Уул уурхайн үйл ажиллагааны улмаас эвдрэлд орсон газарт техникийн болон биологийн нөхөн сэргээлт хийх аргачлал (2015 оны А-138)
Нийт						-		



Тайлбар:

- Орон нутгаас зааж өгсөн дүйцүүлэн хамгаалах талбай
- Ус хуримтлуулах зорилгоор эвдэгдсэн талбай
- Уурхайн ашиглалтын явцад эвдэгдсэн талбай
- Эхний жилийн дүйцүүлэн хамгаалах нөхөн сэргээлт хийх талбай
- 2 дахь жилийн дүйцүүлэн хамгаалах нөхөн сэргээлт хийх талбай
- 3 дахь жилийн дүйцүүлэн хамгаалах нөхөн сэргээлт хийх талбай
- 4 дэх жилийн дүйцүүлэн хамгаалах нөхөн сэргээлт хийх талбай
- 5 дахь жилийн дүйцүүлэн хамгаалах нөхөн сэргээлт хийх талбай



8. НҮҮЛГЭН ШИЛЖҮҮЛЭХ, НӨХӨН ОЛГОВОР ОЛГОХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Төслийг хэрэгжүүлэх явцад нүүлгэн шилжүүлэх болон, нөхөн олговор олгох арга хэмжээ хийгдээгүй болно.

Гэсэн хэдий ч цаашид нүүлгэн шилжүүлэлт нөхөн олговортой холбоотой асуудал гарвал газар болон бусад үл хөдлөх хөрөнгөтэй холбоотой өмчлөх, хуваарилах, бэлэглэх, шилжүүлэх үйл явцыг Монгол улсад дараах хууль тогтоомжуудаар зохицуулна. Үүнд: Үндсэн хууль (1992), Газрын тухай хууль (2002 нэмэлт өөрчлөлт 2017.06.09), Монгол Улсын иргэнд газар өмчлүүлэх тухай хууль (2003, нэмэлт өөрчлөлт 2017.02.02), Иргэний тухай хууль (2002, нэмэлт өөрчлөлт 2017.05.18) зэрэг болно.



9. ТҮҮХ, СОЁЛЫН ӨВИЙГ ХАМГААЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Хүснэгт 9. Түүх, соёлын өвийг хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөө

Нөлөөлөлд өртөх түүх, соёлын өв	Хамгаалах арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар, хэмжээ	Тоо хэмжээ	Нэгжийн зардал, төг	Нийт зардал, төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
1	2	3	4	5	6	7	8
Археологийн дурсгал	Хэрэв уурхайн үйл ажиллагааны үед Археологийн болон палеонтологийн ховор түүхийн дурсгалт олдворууд гарч ирвэл төрийн холбогдох байгууллагуудад заавал мэдэгдэх ёстой.	Уурхайн ашиглалтын нийт талбайн хэмжээнд	-	Тухайн үед нь шийдэх		Үйл ажиллагааны турш	Соёлын өвийг хамгаалах тухай хууль /2014 оны 05 сарын 15-ны өдрийн шинэчилсэн найруулга/ , Бусад холбогдох салбарын яамнаас гаргасан дүрэм журмууд
Палеонтологийн дурсгал							
Нийт дүн					-	-	

10. ОСОЛ ЭРСДЭЛИЙН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Хүснэгт 10. Осол эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөө

№	Болзошгүй аюул, осол, сөрөг нөлөөлөл	Урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар, хэмжээ	Тоо хэмжээ	Нэгжийн зардал, төг	Нийт зардал, мян. төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
	1	2	3	4	5	6	7	8
1	Байгалийн давтагдашгүй хүчин зүйл болох	Байгалийн аюул гамшгийн үед авах арга хэмжээний талаар мэдээлэл ажилчдад өгөх, урьдчилан сэргийлэх зөвлөмж гаргах	Уурхайн нийт ажилчид	1 удаа	Уурхайн үйл ажиллагааны зардалд тусгах		Жилд 1 удаа	Гамшгаас хамгаалах тухай хууль, 2003-(сүүлийн нэмэлт өөрчлөлт 2012.05.17)
2	Галын аюул гарах	Гал түймэр гарахаас урьдчилан сэргийлэх, гал түймэр гарсан тохиолдолд түүнийг шуурхай унтраах багаж хэрэгслийн иж бүрдлийг бэлэн байлгах;	Галын аюул эрсдэл	Иж бүрэн	Уурхайн үйл ажиллагааны зардалд тусгах		2023 он	- Гал түймрээс хамгаалах, аж ахуйн нэгж байгууллага, барилга байгууламжид гал унтраах анхан шатны багаж хэрэгслийн зайлшгүй байх шаардлага, норм - MNS4244-94 Галын аюулгүй байдлын ерөнхий шаардлага
3	Осол эрсдэл үүсэх	ХАБЭА-г хамгаалах зорилгоор нийт ажилчдад ажлын хувцас, бээлий, малгайгаар хангах.	Уурхайн нийт ажилчид	10 хүн	Уурхайн үйл ажиллагааны зардалд тусгах		Жилд 1 удаа	- MNS ISO 13688:2000, “ХААЭА. Хамгаалалтын хувцас. Ерөнхий шаардлага”
4		Болзошгүй аваар ослын үед яаралтай хэрэглэх анхны тусламжийн багаж хэрэгсэл, эм тариаг бэлэн байлгах	Төслийн талбайд	Иж бүрэн	Уурхайн үйл ажиллагааны зардалд тусгах		Жилд 1 удаа	- Хөдөлмөр аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хууль
Нийт дүн						-		

11. ХОГ, ХАЯГДЛЫН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Ахуйн хог хаягдлыг (цаас, баглаа боодлын хайрцаг, хуванцар сав, металл, төмөр, шил, нийлэг материал г.м) ангилан түр хадгалах хогийн саванд цуглуулна.

Ахуйн болон бусад хатуу хог хаягдлыг ангилсны дараагаар дахин ашиглах хатуу хог хаягдлыг тээвэрлэн хоёрдогч түүхий эд авдаг төвлөрсөн цэгт тушаана. Ашигласан тосыг битүүмжлэл сайтай саванд цуглуулан дахин боловсруулах үйлдвэрт тээвэрлэн хүргэнэ. Бусад хатуу хог хаягдлыг ялган, зориулалтын саванд цуглуулан, тусгайлан тоноглогдсон тээврийн хэрэгслээр зөөж тогтоосон цэгт хаяна.

Уурхайн хотхонд түр хог хаягдлын цэгийг орон нутгийн зөвшөөрөлтэйгөөр байгуулсан ба түр хогийн цэгт хог хаягдлыг хаяхдаа ялган ангилах ба дараах 2 өнгөөр ялгасан хогийн савнуудыг энгийн болон хуванцар сав хаях зориулалтаар байрлуулна.

Хаягдал зайлуулах нүх/савыг сард нэгээс доошгүй удаа ариутгах ба бие засах газар, шүршүүрийг өдөр бүр цэвэрлэж, ариутгана. Төсөл хэрэгжиж дууссаны дараагаар бохир усны нүх, сав, бие засах газрыг ариутган булж тэгшлэн нөхөн сэргээнэ. Бага агуулгатай эфелийн овоолгын бүртгэл мэдээллийг хөтөлж уурхайн хаалт нөхөн сэргээлтийн ажлын хүрээнд MNS 5917:2008 стандартад заасны дагуу 20 градусаас ихгүй налууутайгаар хэлбэршүүлж орон нутгийн удирдлагад холбогдох газрын зураг, мэдээллийн хамт хүлээлгэн өгнө.

Ажилчдын хариуцлагагүй байдал, машин техникийн эвдрэл гэмтэл зэргээс хөрсөнд нефтийн бүтээгдэхүүн алдагдсан тохиолдолд бохирдсон хөрсийг хуулан авч, тусгаарлагч гадаргуу дээр овоолон, 18-22%-ийн хлорт уусмалаар бороожуулж, нефтийн бүтээгдэхүүний агуулга 0.07 мг/кг-аас ихгүй, 4 этилт хар тугалганы хэмжээг 0.05 мг/кг-аас ихгүй байх нөхцөлийг хангасан тохиолдолд буцаан байршуулна.

Монгол улсад хүчин төгөлдөр мөрдөгдөж байгаа Хог хаягдлын тухай хууль, Байгаль орчныг хамгаалах тухай хууль, Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээний тухай хууль болон эдгээртэй нийцүүлэн гаргасан хууль тогтоомжийн бусад актуудаар зохицуулагдаж байна.

Энэхүү төслийн хүрээнд алт олборлох явцад төсөл хэрэгжүүлэгч дараах эрх эдэлж үүрэг хүлээнэ.

- Хог хаягдлын талаар мэргэжлийн байгууллагаас арга зүйн туслалцаа, зөвлөгөө авах;
- Хог хаягдлыг дахин боловсруулах арга технологийг нэвтрүүлэх;
- Үйлдвэрлэл, үйлчилгээний төрлөөс хамаарч хог хаягдлыг төрөлжүүлж, хог хаягдал хадгалах түр цэгт ангилан хаях, хог хаягдлын талаарх мэдээллийг төрийн болон нутгийн захиргааны байгууллагад үнэн зөв мэдээлэх;
- Хог хаягдлын талаарх дүрэм, журам, стандартын шаардлагыг хангаж ажиллах;
- Хог хаягдлыг ангилан хаях талаар зохих мэдлэгийг ажилтандаа эзэмшүүлж, аюулгүй ажиллагааны шаардлагыг хангаж ажиллах;
- Хог хаягдал цуглуулах, тээвэрлэх эрх авсан иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллагатай гэрээ байгуулан биелэлтийг хангаж ажиллах;
- Аюултай хог хаягдлыг бусад төрлийн хог хаягдалтай хамт тээвэрлэхгүй байх;
- Хог хаягдлыг зориулалтын саванд хийх, ил задгай хаяхгүй байх
- ШТМ асгарсан тохиолдол тухай бүрд нь холбогдох албан тушаалтанд мэдээлэх, уурхайн дотоод журамд хог хаягдлыг ангилах талаар тусган ажиллана.

Хүснэгт 11. Хог, хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө

	Хог хаягдлын ангилал	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Нэгжийн зардал, төг	Тоо хэмжээ	Нийт зардал, мян.төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа, давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг																																																										
	1	2	3	4	5	6	7	8	9																																																										
1	Ахуйн	Сумтай хийсэн хог тээрийн гэрээний дагуу хог хаягдлын нэгдсэн хогийн цэгт төвлөрүүлэн сард 1-р удаа сумын төвлөрсөн хогийн цэгт зөөвөрлөн хаях	Хүрээлэн буй орчин, хүний эрүүл мэнд	кг	Үйл ажиллагааны зардалд тусгах			Сард 1-2 удаа	Хог хаягдлын тухай хууль																																																										
2	Үйлдвэрийн									3	Шингэн хог хаягдал	Сав газраас бохир усны гэрээ байгуулах	Хүрээлэн буй орчин, хүний эрүүл мэнд	тн	Үйл ажиллагааны зардалд тусгах			2023 он	Хог хаягдлын тухай хуулийн 14-р зүйл		Шингэн хаягдлыг тусгай бодис хэрэглэн задлах	Хүрээлэн буй орчин, хүний эрүүл мэнд	кг	Үйл ажиллагааны зардалд тусгах				4	Хог хаягдлын асуудлын хэмжээнд авч хэрэгжүүлэх	Хог хаягдлын бүртгэл хөтлөх, тайлагнах мэдээг гаргаж хэвших	Хүрээлэн буй орчин, хүний эрүүл мэнд	Удаа	Үйл ажиллагааны зардалд тусгах			2023 он			Хаягдал тос масло цуглуулах, тээвэрлэх эрх бүхий иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллагатай хийсэн гэрээний дагуу хаягдал тос маслыг нийлүүлэх	Хүрээлэн буй орчин, хүний эрүүл мэнд	тн	Үйл ажиллагааны зардалд тусгах			2023 он			Хог хаягдлыг цуглуулах савыг Битүүмж сайтай хийх, аль болох олон газарт байрлуулах	Хүрээлэн буй орчин, хүний эрүүл мэнд			Үйл ажиллагааны зардалд тусгах				Нийт дүн											
3	Шингэн хог хаягдал	Сав газраас бохир усны гэрээ байгуулах	Хүрээлэн буй орчин, хүний эрүүл мэнд	тн	Үйл ажиллагааны зардалд тусгах			2023 он	Хог хаягдлын тухай хуулийн 14-р зүйл																																																										
		Шингэн хаягдлыг тусгай бодис хэрэглэн задлах	Хүрээлэн буй орчин, хүний эрүүл мэнд	кг	Үйл ажиллагааны зардалд тусгах																																																														
4	Хог хаягдлын асуудлын хэмжээнд авч хэрэгжүүлэх	Хог хаягдлын бүртгэл хөтлөх, тайлагнах мэдээг гаргаж хэвших	Хүрээлэн буй орчин, хүний эрүүл мэнд	Удаа	Үйл ажиллагааны зардалд тусгах			2023 он																																																											
		Хаягдал тос масло цуглуулах, тээвэрлэх эрх бүхий иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллагатай хийсэн гэрээний дагуу хаягдал тос маслыг нийлүүлэх	Хүрээлэн буй орчин, хүний эрүүл мэнд	тн	Үйл ажиллагааны зардалд тусгах			2023 он																																																											
		Хог хаягдлыг цуглуулах савыг Битүүмж сайтай хийх, аль болох олон газарт байрлуулах	Хүрээлэн буй орчин, хүний эрүүл мэнд			Үйл ажиллагааны зардалд тусгах																																																													
Нийт дүн																																																																			
							-																																																												

12. ОРЧНЫ ХЯНАЛТ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ХӨТӨЛБӨР

Хүснэгт 12. Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр

№	Хяналт шинжилгээ хийх үзүүлэлтүүд	Хяналтын цэг байршил	Хугацаа ба давтамж	Давтамжийн тоо	Нэгжийн зардал, төг	Нийт зардал, төг	Тайлбар	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
1	2	3	4	5	6	7	8	
Агаарын чанар								
1	Агаарын чанар, физик бохирдлыг тодорхойлох зорилгоор CO ₂ , NO ₂ , SO ₂ болон нийт тоос, дуу чимээ зэрэг үзүүлэлтийг тодорхойлох	Ил уурхайн салхины чиглэл доор-3 цэг	2023 он	Жилд 2 удаа	73,000.0	438,000.0	-	MNS 4585:2016
Хөрсөн бүрхэвч								
2	Хөрсний агрохимийн үзүүлэлтүүд, Хөрсний хүнд металлын зарим элементүүд (Pb, Zn, Cd, Cr, Ni, Co)-ийг тодорхойлох	Ил уурхайн ойролцоо -2 цэг	2023 он	Жилд 2 удаа	65,000.0	260,000.0	-	MNS 5850:2019
Усны чанар								
3	Усны чанарын үндсэн үзүүлэлт болон анион, катион, хүнд металл	Унд, ахуйн хэрэглээний худгаас -1 цэг	2023 он	Жилд 2 удаа	50,000.0	100,000.0	-	MNS 0900:2018
4	Ахуйн болон үйлдвэрлэлийн хаягдал усны ерөнхий химийн болон бактерлогийн шинжилгээ	Хаягдал ус – 1 цэг	2023 он	Жилд 2 удаа	50,000.0	100,000.0		MNS 4943:2008
Амьтны аймаг								
4	Амьтны ажиглалт судалгаа, мониторинг хийх	Төслийн талбай болон ойр орчмын өндөрлөг цэгт	2023	Жилд 1 удаа	200,000	200,000	-	Биологийн хүрээлэнгийн баталсан арга зүй, ажиглалт бүртгэл
Ургамлан бүрхэвч								
5	Ургамлын мониторинг хийх	Төслийн байгууламжийн талбай дахь судалгааны цэг	2023	Жилд 1 удаа	200,000	200,000	-	Баталсан арга зүй
Нийт						1 298.0		

13. ТУХАЙН ЖИЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ УДИРДЛАГА ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТЫН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Хүснэгт 13. Тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөө

№	Төлөвлөсөн арга хэмжээ	Урьдчилан тооцсон төсөв	Хэрэгжүүлэх хуваарь			Хариуцсан албан тушаалтан	Тайлбар
			2022 он				
			Сар	Сар	Сар		
1	2	3	4	5	6	7	
1	Орон нутгаас тавьсан санал хүсэлтийг харилцан тохиролцож шийдвэрлэж байх	Тохиролцох	-	-	-	Уурхайн удирдлага	-
2	Байгаль орчныг хамгаалах тухай хуулийн 10 дугаар зүйлийн 10 ¹ болон БО-ны ерөнхий үнэлгээний шаардлагын дагуу Байгаль орчны аудит хийлгэх.	Гэрээний үнийн дүнгээр			10-р сар	Уурхайн удирдлага	-
3	Усны нөөц ашигласны төлбөр төлөх	Үйл ажиллагааны зардал			10-р сар	Уурхайн удирдлага	-
4	Хаягдал усны дүгнэлт гаргуулах	Үйл ажиллагааны зардал			10-р сар	Уурхайн удирдлага	-
5	Эвдэгдсэн талбайн хэмжээг мэргэжлийн эрх бүхий байгууллагаар хэмжүүлэх	Үйл ажиллагааны зардал		8-р сар		Уурхайн удирдлага	-
6	Нөхөн сэргээлтийн дэвсгэр зураг хийлгэх.	Үйл ажиллагааны зардал		9-р сар		Уурхайн удирдлага	-
	Нийт	-			-		

**14. ТУХАЙН ЖИЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫГ ХАМГААЛАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ
 БИЕЛЭЛТИЙГ НӨЛӨӨЛЛИЙН БҮСИЙН ОРШИН СУУГЧДАД ТАЙЛАГНАХ
 ТӨЛӨВЛӨГӨӨ**

*Хүснэгт 14. Тухайн жилийн байгаль орчныг хамгаалах төлөвлөгөөний биелэлтийг
 нөлөөллийн бүсийн оршин суугчдад тайлагнах төлөвлөгөө*

БОХТ-ний биелэлтийг тайлагнахад оролцогч талууд	Тайлагнах хэлбэр	Мэдээллийн агуулга	Зохион байгуулах хугацаа	Тайлагнах зардал, мян.төг	Хариуцан зохион байгуулах албан тушаалтан/ажилтан	Зохион байгуулах газар
1	2	3	4	5	6	7
Харьяа байгаль орчны газарт тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийг хүргүүлэх.	Хэвлэмэл	2023 онд Байгаль орчны чиглэл эр хэрэгжүүлсэн ажлын тухай	Жил бүрийн 11-р сард	Үйл ажиллагааны зардалд тусгах	Байгаль орчны мэргэжилтэн	Төв аймгийн байгаль орчны газарт
Нийт дүн				-		

